

Dimičeva 9 ☒ SI – 1000 Ljubljana ☒ tel.: (01) 4300 557, 4300 558 ☒ e-mail: info@bralnaznacka.si

DRUŠTVO BRALNA ZNAČKA SLOVENIJE - ZPMS

PREDSTAVITEV

Bralno značko sta osnovala pisatelj Leopold Suhodolčan in prof. Stanko Kotnik. Prve - Prežihove značke - so bile podeljene maja 1961 na Koroškem. Od začetka devetdesetih let, ko se je gibanje posodobilo z motivacijskim programom *S knjigo v svet*, je to tudi njeno geslo.

Gibanje gradi na tradiciji bralnih značk, poimenovanih po slovenskih pisateljih, oz. Zveze bralnih značk Slovenije, ki je od sedemdesetih let dalje organizacijsko delovala kot eden nacionalnih programov v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije.

V letu 2002 se je Bralna značka organizirala kot samostojno Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, njen program pa je še vedno del nacionalnega programa Zveze prijateljev mladine Slovenije in ima kot tak marsikje po Sloveniji močno organizacijsko in finančno zaslombo pri društvih ali zvezah prijateljev mladine. V strokovnem smislu gibanje od vsega začetka vodijo mentorji po šolah (od devetdesetih let dalje tudi po vrtcih in knjižnicah) - njihovo delo z mladimi je temelj Bralne značke.

Bralna značka spodbuja prostovoljno branje v prostem času. Ves čas se razvija kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim (šolske) knjižnice, hkrati pa je kot obšolska/interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim, in tako uspešnejša pri oblikovanju bralcev za vse življenje. Vseskozi se močno vključuje v strokovna in družbena prizadevanja, da bi se dvignila bralna pismenost posameznikov in družbe v celoti.

Bralna značka (na splošno ali določena spominska bralna značka z imenom po pisatelju) se najbolj množično dogaja na osnovnih šolah v Sloveniji, v tovrstno branje se vključuje skoraj 70 % osnovnošolcev. V zadnjih dvajsetih letih se po slovenskih vrtcih in splošnih knjižnicah zelo širi predšolska bralna značka, ki spodbuja predvsem starše, da berejo svojim otrokom v predšolskem obdobju. Bralna značka v srednjih šolah pa običajno deluje v obliki bralnih klubov. Za bralno značko berejo tudi slovenski otroci v slovenskem zamejstvu in na nekaterih območjih v slovenskem zdomskem/izseljenskem prostoru. Najnovejši nacionalni program Bralne značke je program Medgeneracijskega branja, ki v slovenskem kulturnem prostoru živi v različnih oblikah in spodbuja povezovanje in sodelovanje različnih generacij ob branju. Ocenjujemo, da v vseh programih vsako leto sodeluje več kot 140.000 bralcev. Samo v osnovnošolskih programih jih vodi več kot 7.000 mentorjev (učiteljev, vzgojiteljev in knjižničarjev).

Oblike motiviranja za branje so zelo različne, mentorji jih prilagajajo objektivnim možnostim, predvsem pa interesom in željam mladih bralcev: pogovori o knjigah, bralni klubi, projektno delo, literarne uganke, kvizi, srečanja s književniki in drugimi ustvarjalci, povezanimi s knjigo, branjem, sodelovanje pri literarnih ali šolskih glasilih ipd.

Ena od možnih poti za sodelovanje in informiranje je spletna stran www.bralnaznacka.si, Bralna značka pa ima tudi svoj FB profil (www.facebook.com/bralnaznacka).

17. septembra gibanje vsako leto zaznamuje začetek bralnega leta, vsakič nekoliko drugače. Bralno dogajanje, ki v dneh okrog 17. septembra poteka po vsej Sloveniji, poimenujemo Bralni maraton. Bralno leto se zaključuje med 8. februarjem oz. 2. aprilom, mednarodnim dnevom knjig za otroke, in koncem šolskega leta, nekateri programi za spodbujanje branja pa so organizirani tudi v času šolskih počitnic.

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS pripravlja seminarje in izobraževalno gradivo za mentorje ter pomaga pri organizaciji obiskov ustvarjalcev mladinske književnosti v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter knjižnicah. Mentorjem v pomoč posreduje priporočila o kakovostni sodobni slovenski mladinski produkciji (priporočilni seznam mladinskih knjig, ki ga tradicionalno pripravlja MKL Pionirska - Center za mladinsko književnost in knjižničarstvo; slovenske nagrade za mladinsko književnost: večernica, nagrada Kristine Brenkove za izvirno slovensko slikanico, desetnica, priznanja zlata hruška, Levstikove nagrade, častna lista Mednarodne zveze za mladinsko književnost – IBBY) ter pripravlja različne tematske in druge izbore (npr. spletna [Priporočilnica](#) z mnenji bralcev). Že leta pripravlja motivacijska gradiva za mlade bralce, v obdobju zadnjih sedemnajstih let pa je pomemben del založniškega programa zbirka darilnih knjig Zlata bralka, Zlati bralec.

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS je med pobudniki Nacionalnega meseca skupnega branja in ima pomembno vlogo pri javni promocijski akciji Beremo skupaj, ki od leta 2018 združujeta slovenski prostor, povezan z branjem, v nacionalno mrežo prizadevanj za dvig bralne pismenosti in bralne kulture.

Za izvajanje programov in projektov na republiški ravni Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS pridobiva sredstva na različne načine. Prijavlja se na razpise Javne agencije za knjigo RS, Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, sodeluje z Zavodom za šolstvo RS ... V veliko oporo so gibanju tudi donatorji, sponzorji. Tako založniški program Zlata bralka, zlati bralec vse od začetka podpira Telekom Slovenije (prej Mobitel), že četrto leto pa slikaniški del, namenjen prvošolcem, sponzorira HOFER. V dolgoletni zgodovini gibanja so posamične projekte podpirala številna slovenska podjetja.

Bralna značka sodeluje s strokovnjaki s področja mladinske književnosti, s knjižnicami, s Pionirsko - Centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo (Mestna knjižnica Ljubljana), revijo Otrok in knjiga, s Slovensko sekcijo IBBY, Bralnim društvom Slovenije, Društvom slovenskih pisateljev, Društvom slovenskih založnikov, Centrom za spodbujanje bralne pismenosti (Mariborska knjižnica), z založbami in knjigarnami, množičnimi mediji, kulturnimi in izobraževalnimi ustanovami ...

Bralna značka je nosilka številnih priznanj, leta 2011 je ob 50-letnici delovanja prejela zlati znak Republike Slovenije. Od 21. marca 2019 je Gibanje Bralna značka vpisano v nacionalni register nesnovne kulturne dediščine. Leta 2020 je Društvo prejelo nagrado Slovenske sekcije IBBY za izjemne dosežke na področju promocije mladinske književnosti in branja.

Društvo je član Zveze evropskih bralnih društev: [FELA](#) – Federation Of European Literacy Associations.

VSEBINSKO POROČILO 2020

KOLEDARSKI PREGLED DOGAJANJA

Priprava dogodkov ter sodelovanje in povezovanje z drugimi ustanovami

15.-22. januar: Talin, Estonija: **4. Baltska konferenca o pismenosti**

18. januar: Talin, Estonija: srečanje članic FELE (Federation of European Literacy Associations), Društvo Bralna značka Slovenije se pridruži FELI kot polnopravni član

3. februar: zaključek zbiranja predlogov v obliki »**motivacijskega pisma**«. Izžrebane šole so bile/bi bile nagrajene z enodnevni izletom po Ljubljani. Zaradi omejitev so bile šole nagrajene s knjižnimi nagradami.

29. februar: Riga, Latvija: **Latvijski knjižni sejem** (povabilo latvijskega združenja založnikov).

6. in 7. marec: delavnični seminar *Pomen vključevanja staršev za bralni razvoj otroka*.

Marec, april (in potem vse do konca šolskega leta ter v začetku naslednjega): ponatis in distribucija motivacijskega gradiva.

2. april: sodelovanje pri **Bralnospodbujevalni akciji: Berimo knjige Petra Svetina in Damijana Stepančiča!** ob 2. aprilu (Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, Slovenska sekcija IBBY, MKL, Pionirska, Društvo slovenskih pisateljev, Revija OIK, Bralno društvo Slovenije).

12. marec-15. maj: čas zaprtja zaradi epidemije: **podpora mentorjem** za prilagojeno delo v času korone; ostale delovne aktivnosti tečejo prilagojeno, a brez večjega programskega izpada. Marko Kravos: Poslanice v dvanajstih zlogih, **e-poslanice**, izhajale v času epidemije, kasneje v knjižni obliki.

9. junij: novinarska konferenca: Zlata bralka/zlati bralec (prostori Narodne galerije), pripravljena kot zaključek za zlate bralce. Andrej Rozman Roza: **Pesmi iz galerije**.

Foto: U. Strajnar

Začetek julija: izid *Poslanice v dvanajstih zlogih* M. Kravosa, poslana vsem članom BZ.

7. julij: Zbor članov Društva, **volitve** Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS: za predsednika smo izvolili pesnika, pisatelja, dramatika, prevajalca Marka Kravosa.

16. julij: predstavitev *Poslanice v dvanajstih zlogih*, Tržaško knjižno središče.

18.-20. avgust: Brdo: 6. konferenca ravnateljcev VIZ v Sloveniji (delna distribucija plakatov Beremo skupaj).

Avgust, september: snemanje in priprava kratkih promocijskih filmov za BZ

26. avgust: medresorsko strokovno usposabljanje *Tkemo mrežo za ustvarjalnost 2020*.

8. september: **Nacionalni medresorski posvet** s področja bralne kulture: *Branje kot vrednota?* (izvršni producent Bralno društvo Slovenije), BZ soorganizator. Slavnostni začetek NMSB:

nagovor M. Kravosa.

September: slikanica za prvošolce: *Smejlnik in cvililna zavora*, Slavko Pregl.

8. september-11. oktober oz. do konca leta 2020: NMSB + Beremo skupaj.

50 celoletnih naročnin za revije Cicido in Ciciban.

UNESCO šole (3 nastopi – 1x nastop A. Štefan; Vrtec Prevalje, namesto dveh nastopov knjižna darila: OŠ Šempas, Gimnazija Ledina).

17. september: *Dan zlatih knjig, Bralni maraton:* 6 OŠ, 8 nastopov: OŠ Mirna: Slavko Pregl, OŠ Bizeljsko (območje ZPM Krško): Irena Cerar, OŠ Metlika in OŠ Podzemelj (območje DPM Metlika): Primož Suhodolčan, OŠ Frana Erjavca Nova Gorica: Ana Zavadlav, OŠ Žiri: Anja Štefan, OŠ Črenšovci: Maša Ogrizek.

24. september: regijski seminar *Branje pod površjem*; sočasno z Očesom besede, Murska Sobota.

25. september: udeležba na podelitvi nagrade večernica.

22.-26. september: srečanje PEN, Bled; M. Kravos: predstavitev *Poslanice v dvanajstih zlogih*.

6. oktober: **Kulturni bazar** (pomoč pri vsebinski pripravi programa na odru/stojnici in v dvoranah, koordinacija in organizacija sestankov skupine za bralno kulturo, sestanki koordinatorjev Kulturnega bazara, zbiranje pregled in dopolnjevanje ter načrtovanje opisov dogodkov, obveščanje javnosti o dogodkih, zbiranje popravkov v katalogu KB, pomoč pri pripravi evalvacije KB, priprava tehničnih zahtev, priprava skupnega razstavnega prostora, gradiv in dežuranje na skupnem razstavnem prostoru Bralne kulture)

Bralna kultura se je KB udeležila z dogodkom:

- **Ščepec bralne kulture:** kratke predstavitve projektov in programov Bralne kulture (med temi predstavitve BZ).

Foto: T. Jamnik

9. oktober: **ABC bralne pismenosti:** Knjižnica Maribor – Center za spodbujanje bralne pismenosti (predstavitev NMSB in Beremo skupaj: *Beremo skupaj: vsak dan, vsak mesec, doma, v službi, na kolesu in ob drevesu!*)

5.-11. oktober: distribucija **bralnih nahrbtnikov** s slikanicami in zgibankami Otrok, branje, odrasli v vse slovenske vrtce.

7. oktober: predsednik Državnega zbora g. Igor Zorčič v vrtcu Čebelar (OŠ Raka) slavnostno podelil bralne nahrbtnike za vse vrtce v Posavju. Nastopila je pravljíčarka Irena Cerar. soorganizacija: ZPM Krško.

24., 25., 26. in 27. november: osrednji simpozij **60 let branja pod površjem**, ZOOM okolje; 170 udeležencev; M. Kravos, M. Perko, P. Potočnik, K. Picco, G. Kos, B. Gorenc, D. Tancer Kajnih, A. Duhovnik Antoni, T. Jamnik, S. Pregl, J. Vidmar

November, december: prejem nagrade Slovenske sekcije IBBY, sodelovanje pri pripravi kratkega predstavitvenega filma o BZ.

15. december 2020; ZOOM; *Strokovno srečanje za napotene in nenapotene učitelje dopolnilnega pouka slovenščine v tujini* (organizacija ZRSS): M. Kravos, T. Jamnik, M. Perko, P. Potočnik.

Vse leto 2020: sodelovanje v delovni skupini za vzpostavitev mreže za družinsko pismenost.

OBŠIRNEJŠI PROGRAMSKI SKLOPI, AKCIJE

BRALNA AKCIJA S ŠESTOŠOLCI (IZLETI V LJUBLJANO)

V sodelovanju s podjetjem Hofer smo v prejšnjih letih organizirali nagradne izlete za tri slovenske šole, ki so se v tekočem šolskem letu še posebej posvetile spodbujanju branja za bralno značko pri šestošolcih. Šestošolce, ki so opravili bralno značko, in njihove prizadevne mentorje smo povabili v Ljubljano na kulturno obarvan izlet.

13. decembra 2019, smo šolam poslali dopis in povabili vse, ki menijo, da lahko svojim kolegom predlagajo metode, načine dela ali motivacijski model, ki šestošolce uspešno nagovarja k branju pri bralni znački. Povabili smo jih, da opise dejavnosti zapišejo v obliki motivacijskega pisma. Zadnji rok za oddajo pisem je bil 3. februar. 8. februarja smo med poslanimi pismi izbrali dve nagrajeni šoli: OŠ Žiri (mentorica Nastja Šink) in OŠ Franceta Prešerna Črenšovci (mentorica Nataša Litrop). Tretja šola, ki sodeluje, je že tradicionalno OŠ Frana Erjavca Nova Gorca (mentorica Tjaša Klemenčič).

Zaradi epidemije, izleti niso bili izpeljani, so bile pa šole in učenci deležni nagrad v obliki knjižnega gradiva. OŠ Žiri pa je s svojimi učenci in mentoricami sodelovala tudi pri snemanju kratkih promocijskih filmov Bralne značke.

Sponzor programa: podjetje Hofer

BRALNE ČAJANKE

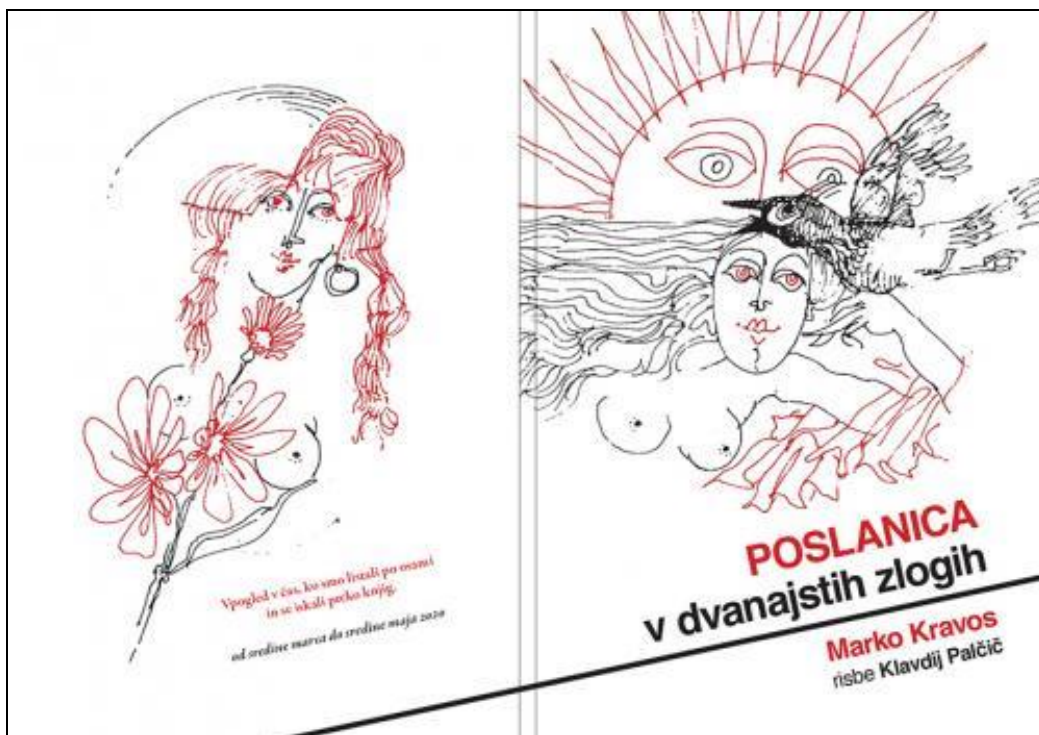
Program bralnih čajank je del programa izobraževanj in povezovanj z mentorji. Prednost čajank je srečevanje z mentorji po terenu in usklajevanje izobraževalnih programov z njihovimi željami in potrebami. Izmenjava mnenj in dobrih praks je vsem zelo dobrodošla.

Leta 2020 smo 3 bralne čajanke povezali z našimi izobraževanji. Vsebinam smo dodali še predstavitev portalov Fran in Franček (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU).

1. čajanka: **seminar Pomen vključevanja staršev za bralni razvoj otroka**
Mestna knjižnica Ljubljana, Ljubljana, 6. in 7. marec 2020, 34 udeležencev
2. čajanka: **regijski seminar Branje pod površjem**
Murska Sobota, 24. 9. 2020, 28 udeležencev
Soorganizacija: ZPM Krško
3. čajanka: **osrednji simpozij 60 let branja pod površjem**
Zoom okolje, 24., 25., 26. in 27. november, 170 udeležencev

Podpornik programa: Abanka

POSLANICA V DVANAJSTIH ZLOGIH

V času epidemije se je predsednik Bralne značke **Marko Kravos** s poezijo oglašal mentorjem branja. Tako smo pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS od 20. marca do maja njegove »zloge« sproti objavljali na spletni strani, socialnih omrežjih Društva in jih mentorjem pošiljali po e-pošti. Njegovo poezijo smo na začetku poletja z ilustracijami Klavdija Palčiča izdali v knjižni izdaji z naslovom [POSLANICA V DVANAJSTIH ZLOGIH](#).

Poslanico s čestitkami predsednika so na začetku počitnic dobili prav vsi člani Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS.

16. julija je bila ob izidu Poslanice v Tržaškem knjižnem središču pripravljena novinarska konferenca.

Foto: T. Jamnik

[PREVOD 5. ZLOGA V ANGLEŠČINO.](#)

[PREVOD 5. ZLOGA V ITALIJANŠČINO.](#)

[PREVOD 6. ZLOGA V FRANCOŠČINO.](#)

[Marko Kravos o POSLANICI.](#)

MEGA KVIZ

15. cikel [MEGA kviza](#) **S knjigo v svet; ob 60. obletnici Bralne značke**, je posvečen Bralni znački, ki že 60 let spodbuja razvoj bralne kulture na Slovenskem.

V MEGA kviz so bili uvrščeni naslednji trije vsebinski sklopi:

- [S knjigo kakor danes, a nekoč nekoliko drugače](#)
- [»Brati pomeni početi podvige.« \(Tone Pavček\)](#)
- [Naš veliki bralni klub](#)

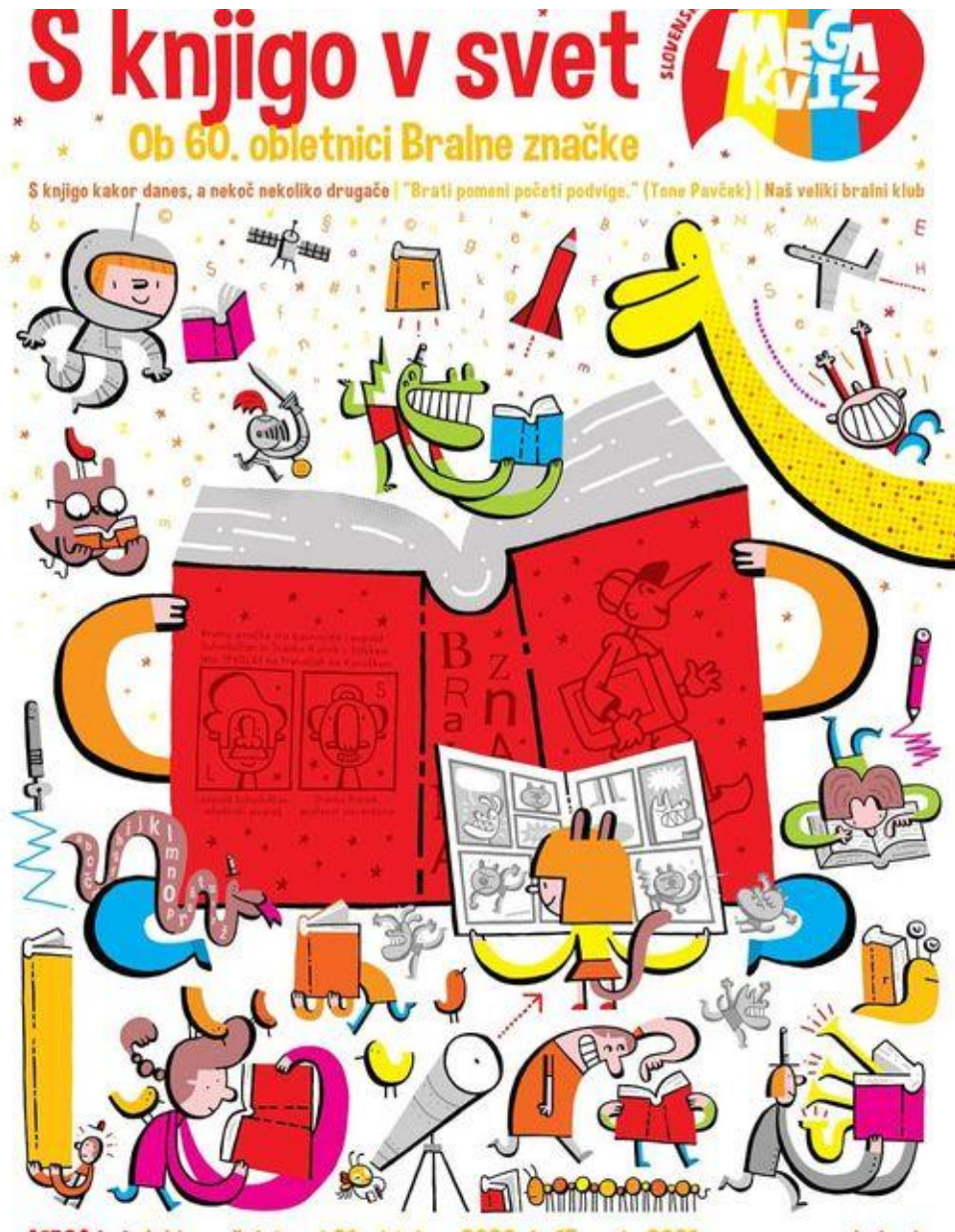
Besedili za sklopa 1. in 2. je pripravil **Miha Mohor**.

Besedilo za sklop 3. sta pripravila **Miha Mohor** in **Tilka Jamnik**.

Tilka Jamnik je pripravila še dodatno gradivo: [Potepuh in radovednež](#).

Gradivo je ilustriral in oblikoval **Ivan Mitrevski**.

V sklopu kviza je tudi [strip](#) Ivana Mitrevskega, ki je preveden tudi v [angleščino](#).

ZAČETEK PRIPRAV PRAZNOVANJA 60. OBLETNICE

21. septembra smo se sestali na prvem delovnem sestanku na Prevaljah, rojstnem kraju Bralne značke, kjer smo pripravili načrt za praznovanje 60. obletnice BZ.

Foto: A. Korošec

NAGRADA SLOVENSKE SEKCIJE IBBY

Enajstič zapored so bili izbrani prejemniki nagrade in priznanj Slovenske sekcije IBBY. Nagrada in priznanja se podeljujejo za izjemne dosežke na področju promocije mladinske književnosti in branja.

Ponosni smo, da je žirija letos nagrado podelila **Društvu Bralna značka Slovenije - ZPMS!**

Sodelovali smo pri pripravi [kratkega promocijskega filma](#) o prejemniku nagrade.

VIDEOGRADIVO

Junija 2020 smo obiskali **OŠ Žiri** in s pomočjo učencev šestošolcev ter mentorice Nastje Šink, posneli za okoli 6 ur videogradiva.

Upamo, da bomo v letu praznovanja 60. obletnice iz posnetega gradiva, pripravili niz kratkih filmčkov.

Foto: P. Potočnik

Prvi v nizu filmčkov, ki smo ga pripravili ob praznovanju 60. obletnice BZ:
[KDO JE ZLATI BRALEC?](#)

Ob 17. septembru, smo pripravili tudi:

[Pozdrav mladim bralcem](#) ob začetku bralnega leta - Marko Kravos

[Pozdrav mentorjem](#) ob začetku bralnega leta - Marko Kravos

BEREMO SKUPAJ (Nacionalni mesec skupnega branja 2020)

Po dveh uspešnih izpeljavah Nacionalnega meseca skupnega branja (NMSB), ki ju je spremljala promocijska akcija *Beremo skupaj*, smo pobudniki in soorganizatorji tudi letošnjo jesen pripravili 3. Nacionalni mesec skupnega branja ter številne dejavnosti, s katerimi smo promovirali branje in povezovanje ob in s knjigami.

Nacionalni mesec skupnega branja – NMSB 2020 je potekal med **8. septembrom 2020** (mednarodni dan pismenosti) in **11. oktobrom 2020** (do zaključka Tedna otroka®).

Pobudniki in organizatorji projekta smo: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Društvo slovenskih pisateljev, Mariborska knjižnica, Mestna knjižnica Kranj, Mestna knjižnica Ljubljana, Slovenska sekcija IBBY, Združenje slovenskih splošnih knjižnic in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Partnerji NMSB v letu 2020 so bili: Ministrstvo za kulturo in izobraževanje, MIZŠ, Javna agencija RS za knjigo, Andragoški center Slovenije, Zavod RS za šolstvo ter Slovenska nacionalna komisija za UNESCO.

Partnerji in sofinancerji NMSB:

Pozornost smo namenili izjemni mreži splošnih knjižnic, spomnili pa smo tudi na vlogo domače knjižnice, ki ima velik vpliv na bralno pismenost in vzgojo bralcev za vse življenje. Opozarjali smo na številne možnosti dostopa do različnih bralnih gradiv v elektronski obliki, ki jih ponuja mreža splošnih knjižnic, ter na možnosti e-nakupa knjig, ki je na voljo prek spletnih strani založb in knjigarn, saj smo se šele v času, ko so bile knjižnice in knjigarne zaprte, zares zavedeli, kako pomembna je dostopnost do bralnih gradiv.

Foto: P. Potočnik

Uradno se je Nacionalni mesec skupnega branja 2020 začel 8. septembra, **na mednarodni dan pismenosti**, ko smo organizatorji in pobudniki projekta v Cankarjevem domu pripravili nacionalni medresorski posvet o bralni kulturi ***Branje kot vrednota?***. Posvet, ki smo ga organizirali Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo, Ministrstvo za kulturo, Javna agencija za knjigo RS, Andragoški center Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Cankarjev dom ter Bralno društvo Slovenije kot izvršni producent, je bil namenjen skupnemu razmisleku o ozaveščanju širše javnosti o pomenu branja, bralne pismenosti in bralne kulture. Glavni namen organizatorjev posveta je bil povezati pomembnejše ustanove in posameznike, ki spodbujajo zavedanje o knjigi kot vrednoti ter na najrazličnejše načine motivirajo za branje. Spodbuditi pa smo želeli tudi zavedanje o pomenu branja na vseh področjih življenja (zdravje, družina, gospodarstvo ...).

Na uvodnem plenarnem delu so svoje misli o pomenu bralne pismenosti in bralne kulture strnili mag. Savina Zwitter, predsednica Bralnega društva Slovenije, Marko Kravos, predsednik Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, Renata Zamida, direktorica Javne agencije za knjigo RS, dr. Vinko Logaj, direktor Zavoda RS za šolstvo, dr. Ignacija Fridl Jarc, državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo, in Damir Orehovec, državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. V dopoldanskem delu so različni strokovnjaki pripravili predavanja in okrogle mize/pogovore na temo branja, bralne pismenosti, razvoja bralne kulture, aktivne vloge mladih, medpredmetnega povezovanja, družinske pismenosti, pomenu branja za gospodarstvo ipd. Popoldanski del pa je bil namenjen predstavitev projektov, dobrih praks ter podpornega okolja.

Letošnji NMSB se je povezal tudi z najvidnejšo kampanjo na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji – Tedni vseživljenjskega učenja (TVU) - in na nov način povezal promocijo vseživljenjskega učenja z nacionalno kampanjo branja za vse generacije.

SPLETNI DOGODKOVNIK

NMSB ter Beremo skupaj sta tesno povezana tudi s spletnim dogodkovnikom NMSB 2020 (<https://nmsb.pismen.si/dogodki/seznam/>). S pomočjo tega spletnega orodja ustanove, ki na različne načine skrbijo za bralno kulturo in bralno pismenost, o svojih dogodkih obveščajo javnosti.

Nacionalni mesec skupnega branja – NMSB 2020 se je z 11. oktobrom uradno zaključil. V spletni dogodkovnik je bilo prijavljenih 570 različnih dogodkov 162 izvajalcev.

Zaradi letošnje zahtevne zdravstvene situacije in ukrepov, ki jih je s seboj prinesel covid-19, smo pričakovali manjše število vpisov in dogodkov, zato sta nas zelo razveselila velik odziv izvajalcev in dejstvo, da so v teh posebnih okoliščinah našli številne nove poti in možnosti spodbujanja bralne kulture in podpiranja bralne pismenosti. Struktura vpisov je bogata in zelo raznolika, ob dogodkih, izpeljanih »v živo«, pa najdemo številne oblike virtualnih spodbud, npr. v *spletnih učilnicah*, *pogovore/druženja prek spleta*, *virtualne knjižne sejme*, *prodajne akcije v spletnih knjigarnah* in še in še. Vsekakor je bila slika bralnega dogajanja po vsem slovenskem prostoru tudi v letu 2020 zelo živahna. Dogodkovnik zato še naprej ostaja odprt vse leto in vabi k razvijanju bralne kulture in bralne pismenosti na različnih ravneh družbe, tudi k branju v družinskem krogu, v zaključenih skupinah, branju posameznikov, ustvarjanju domačih knjižnic ... Zajema vse skupne prostore raznorodne mreže in sega tudi v tiste dele javnosti, ki jih navadno ne dosežemo. Je vseslovenski, saj lahko svoje dejavnosti vanj vpisujejo tudi Slovenci, ki živijo zunaj meja matične domovine.

BEREMO SKUPAJ

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS vsako leto podpre NMSB z javno medijsko in plakatno komunikacijsko akcijo Beremo skupaj (finančno jo podpirata Javna agencija za knjigo RS in Slovenska nacionalna komisija za UNESCO);

- je intenzivna javna komunikacija o pomenu branja, bralne pismenosti, bralne kulture;
  - zajema mrežo pobudnikov in podpornikov NMSB, je vseslovenska, zajema tudi slovenski zamejski, zdomski prostor;
  - je vsegeneracijska: vključuje raznorodne organizacije, ki zajemamo različne starostne skupine, vsaka dejavnosti ciljno usmerja na »svojo« ciljno skupino;
- Tako je Beremo skupaj zajela: mlado publiko (vrtci, OŠ, SŠ, mladi bralci v splošnih knjižnicah); njihove starše oz. skrbnike in stare starše, učitelje, vzgojitelje v VIZ (ter tudi druge strokovne sodelavce); knjižničarje po splošnih knjižnicah; strokovne delavce po zdravstvenih domovih, centrih za socialno delo, občinah (tudi obiskovalce teh ustanov); strokovno javnost na različnih izobraževalnih posvetih, kjer je bilo predstavljeno/razstavljeno promocijsko gradivo; strokovno javnost na posvetih ravnateljev, strokovnih srečanjih mentorjev branja ...
- je javna medijska in plakatna akcija;
  - celostna podoba temelji na ilustracijah nagrajenih slovenskih ilustratorjev.

CILJ: dvig bralne kulture vseh prebivalcev v Sloveniji, zamejskem in zdomskem/izseljenskem prostoru.

DEJAVNOSTI, KI SE IZVAJAJO ZNOTRAJ AKCIJE BEREMO SKUPAJ:

- informiranje vseh prebivalcev Slovenije o pomenu in uporabni vrednosti branja, razvoju bralne kulture in bralne pismenosti za posameznika in za družbo kot celoto,
- spodbujanje branja in dvig bralne kulture vseh prebivalcev v Sloveniji, zamejskem in zdromskem/izseljenskem prostoru,
- spodbujanje skupnega branja v družini, v vrtcih in šolah, v kulturnih ustanovah, večgeneracijskih in medgeneracijskih centrih, v okviru dejavnosti, ki jih vodijo društva/zveze prijateljev mladine, v športnih klubih, bolnišnicah, podjetjih ..., intenzivno opozarjanje na pomen delovanja šolskih knjižnic in dostopnosti bralnih gradiv v celotni vertikali VIZ,
- predstavljanje splošnih knjižnic kot kulturno-izobraževalnih centrov, kjer se odvijajo različne brezplačne dejavnosti za otroke in mladino, za družine in za odrasle,
- opozarjanje na pomen trdne mreže slovenskih založb in knjigarn, ki ima v majhnem jezikovnem prostoru poseben pomen, spodbujanje k nakupu in izmenjavi (oz. darovanju) knjig; raziskave kažejo, da bogato domače kulturno okolje (še posebej število knjig) prispeva k dvigu bralne kulture in bralne pismenosti (enako velja za knjižnice v vrtcih in šolah),
- opozarjanje na mrežo knjigarn z možnostmi spletnih poti do knjig ter na pomen dostopov do e-zbirk različnih bralnih gradiv;
- omogočanje večje dostopnosti do bralnega gradiva (npr. vzpostavitev bralnih kotičkov v različnih prostorih, kjer se zbirajo otroci in mladi, pa tudi starejši: učilnice, igralnice, čakalnice ...) – dostopnost bralnega gradiva spodbuja k branju,
- vključevanje različnih ciljnih skupin v gibanja, programe, projekte, ki že delujejo na področju bralne kulture (Bralna značka®, bralni klubi ...), ki jih izvajajo kulturne in izobraževalne ustanove po vsej Sloveniji,
- ozaveščanje o tem, da je branje veččina, ki jo moramo razvijati z vsakodnevno uporabo, da postanemo in ostanemo dobri bralci, ter da je za posameznika pomembno tako branje za zabavo kot branje za znanje,
- vključevanje ranljivih skupin, ki potrebujejo prilagojene načine branja (lahko branje).

VIZUALNA PODOBA AKCIJE

Podobo NMSB 2020 je prispevala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije iz projekta *Radi beremo*. Izmed vseh motivov, ki so bili uporabljeni v akciji, smo za plakatno promocijo izbrali ilustraciji **Marjana Mančka** in **Matjaža Schmidta**.

Plakati z izbranimi ilustracijama v dveh različicah so bili natisnjeni v nakladi **8000 izvodov** (2x4000). 4000 plakatov je bilo razdeljenih sodelujočim ministrstvom ter drugim soorganizatorjem, pobudnikom in sofinancerjem, osnovnim šolam (tudi podružnice), vrtcem (vključno z enotami), srednjim šolam, dijaškim domovom, splošnim knjižnicam (tudi vse enote), šolam in vrtcem v slovenskem zamejskem in zdromskem prostoru, društvom in zvezam prijateljev mladine, nekaterim občinam, vojašnicam, knjigarnam, založbam, centrom za socialno delo.

Pomoč pri distribuciji plakatov

Zavod za šolstvo Republike Slovenije

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Ministrstvo za obrambo RS

Narodna in univerzitetna knjižnica

Osrednje območne knjižnice

Zveza prijateljev mladine Slovenije: društva in zveze prijateljev mladine

4000 preostalih plakatov (ti so bili namenoma natisnjeni brez datuma) je bilo razdeljenih med širšo (odraslo) publiko (različna strokovna usposabljanja, 3. sejem na zraku, posvet Branje kot vrednota, Kulturni bazar, seminar Branje pod površjem ...).

Pripravljene so bile tudi spletne rešitve z vizualno podobo projekta, ki so še vedno dostopne na spletišču <https://nmsb.pismen.si> in podpirajo naša skupna prizadevanja: to so manjši plakati, zgibanke in plakati po meri, na katere lahko uporabniki vnesejo poljubno besedilo, si lahko naložijo tudi pasice za Facebook, Instagram in ostala socialna omrežja

BEREMO SKUPAJ Z UNESCO ŠOLAMI

K sodelovanju v Nacionalnem mesecu skupnega branja smo tudi v letu 2020 kot Bralna značka ponovno intenzivno vabili vrtce, šole in srednje šole, za UNESCO šole pa smo znotraj tega pripravili še poseben »razpis«.

Med vpisanimi dogodki UNESCO ustanov smo izbrali tri (1 x vrtec, 1 x OŠ, 1 x SŠ) dogodke, ustanove, ki so jih izpeljale, pa smo nagradili z nastopom ustvarjalca in knjižnimi nagradami za knjižnico.

Z izborom predlaganih ustvarjalcev smo želeli opozoriti na tesno prepletanje branja/pripovedovanja, leposlovja in informativnih knjig s kulturno dediščino/zgodovino/ljudskim slovstvom.

Izpeljan je bil samo nastop A. Štefan; Vrtec Prevalje, namesto drugih dveh nastopov pa smo šolam poslali knjižna darila: OŠ Šempas, Gimnazija Ledina

Izbrani projekti v letu 2020/2021:

Vrtec: Anja Štefan; **OŠ Franja Goloba Prevalje, Vrtec Krojaček Hlaček (naslov dogodka: Beremo skupaj z UNESCO vrtcem)**

OŠ: Sebastijan Pregelj/Igor Karlovšek/Ivan Mitrevski/Žiga X. Gombač/Andrej Rozman;

OŠ Šempas (naslov dogodkov: Nacionalni mesec skupnega branja: 40 dogodkov)

SŠ: Ljoba Jenče/Feri Lainšček/Andrej Rozman Roza; **Gimnazija Ledina (naslov dogodka: Ledinci beremo na ZOOM-u)**

NAROČNINE NA REVIJI CICIBAN IN CICIDO

Tovarna zdravil Krka, d. d., Novo mesto, je akcijo podprla s sponzorstvom pri projektu »Bogatenje knjižnih polic - naročnine na reviji Cicido ali Ciciban«.

S pomočjo Zveze prijateljev mladine Slovenije ter njenih zvez in društev prijateljev mladine s statusom humanitarne organizacije, smo v šolskem letu 2020/2021 omogočili, da bo 50 otrokom iz socialno šibkih družin celo šolsko leto brezplačno prejemale reviji Cicido ali Ciciban.

Zveze/društva, ki nam pri tem pomagajo:

ZPM Moste – Polje

MDPM za Goriško

MDPM Ajdovščina

Društvo prijateljev mladine Metlika

DPM Mojca Novo mesto,

DPM Maribor

Dobrodelno društvo Pomagajmo odprtih src

ZPM Krško

MZPM Velenje

ZPM Idrija

MEDIJSKA PODPORA

Promovirali smo akcijo Beremo skupaj, NMSB 2020, pa tudi samo celostno podobo. Pozivu k medijski podpori projekta so se odzvali RTV Slovenija, Delo, Večer, Bukla, Ciciban, Cicido, PIL; Gorenjski glas in Primorske novice, Poleg njih pa še lokalni mediji, spletne strani in strani družbenih medijev vrtcev, OŠ, SŠ, splošnih knjižnic, občin, kulturnih društev, večgeneracijskih centrov, domov za starejše občane ... Še posebej smo zadovoljni, da s podporo RTV Slovenija, saj je omogočila promocijo projekta na nacionalnem radiu in televiziji ter na svojem portalu MMC RTV Slovenija z radijskim in televizijskim oglasom ter številnimi oddajami (Studio ob 17-ih, Jezikovni pogovori, Dobro jutro ...). Sponzor akcije HOFER je v septembru v svojih poslovalnicah (83 poslovalnic) akcijo podprl s prodajo kakovostnih knjig po izboru Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS (izbor 32 naslovov Mladinske

knjige) po ugodnih cenah in plakatiranjem pred svojimi poslovalnicami. Ena od ilustracij akcije je bila tudi osnova za oglas, objavljen v HOFERJEVEM akcijskem letaku, ki ga distribuirajo po skoraj vseh gospodinjstvih v Sloveniji.

V tednu med 25. 8. in 22. 9. 2020 so bili plakati razobešeni na 400 plakatnih mestih Europlakata po vseh večjih mestih po Sloveniji.

NACIONALNI MESEC SKUPNEGA BRANJA IN BEREMO SKUPAJ V TUJINI

NMSB 2019 in Beremo skupaj sta bila januarja (16.-21. januar 2020) predstavljena na 4th Baltic Sea Conference on Literacy. Searching for a Common Language v Talinu, Estonija. Prispevek z naslovom DEVELOPMENT OF SLOVENIAN NATIONAL NETWORK FOR LITERACY AND READING CULTURE; CHAPTER TWO je predstavila Petra Potočnik, nacionalna koordinatorica Nacionalnega meseca skupnega branja.

Temu je sledilo povabilo Latvijskega združenja založnikov, da predstavim projekta na Latvijskem knjižnem sejmu (28. februar 2020): Nacionālais lasīšanas mēnesis Slovēnijā: Petra Potočnik, kultūras aktivitāšu eksperte, Slovēnijas Lasīšanas veicināšanas biedrība

BRALNI NAHRBTNIKI V VSE VRTCE

Že tretje leto smo v vrtce po Sloveniji in zamejskem prostoru razdelili 500 prepoznavnih bralnih nahrbtnikov, ki so podpora družinskemu branju.

Foto: arhiv BZ

Z vsebinami nahrbtnika smo tudi letos poskrbeli, da v vsak vrtec pride kakovostno bralno gradivo slovenskih ustvarjalcev različnih slovenskih založb (letos tudi Narodne galerije) ter revija, specializirana za otroke v predšolskem obdobju. V mapo z gradivom smo dodali tudi zgibanke [Otrok, branje, odrasli](#) – število naj bi zadoščalo za eno skupino otrok. Podpornik akcije je dodal zgibanke za mlade raziskovalce, spominja na branje za zabavo in branje za znanje ...

Bralni nahrbtniki niso izum Bralne značke, so pa dobrodošlo sredstvo, s katerim lahko vrtci uspešno podpirajo družine pri programih spodbujanja družinske pismenosti, med katerimi je tudi predšolska bralna značka.

7. oktobra je predsednik Državnega zbora g. Igor Zorčič v vrtcu Čebelar (OŠ Raka), slavnostno podelil bralne nahrbtnike za vse vrtce v Posavju.

Otroke pa je s svojim nastopom očarala pravljíčarka Irena Cerar.

Za sodelovanje se zahvaljujemo družbi Atlantic Droga Kolinska, ki je to omogočila, OŠ Raka in vrtcu Raka ter sodelavcem v Zvezi prijateljev mladine Krško.

Hvala tudi vsem društvom/zvezam prijateljev mladine, ki so pomagala pri distribuciji nahrbtnikov: OZPM Hrastnik, ZPM Krško, ZPM Maribor, DPM Metlika, DPM Murska Sobota, DPM Mojca Novo mesto, MZPM Ormož, Občina Slovenska Bistrica, DPM Slovenske Konjice, OZPM Šentjur pri Celju, MZPM Velenje.

Sponzor programa: Droga Kolinska

MEDNARODNA DEJAVNOST

Za delovanje društev in organizacij v Sloveniji je vse bolj pomembno tudi sodelovanje in povezovanje v mednarodnem prostoru. Poleg Slovenske sekcije IBBY, ki tvorno sodeluje v Mednarodni zvezi za mladinsko književnost – IBBY, je v mednarodnem prostoru močno prisotno tudi Bralno društvo Slovenije, ki je od leta 1996 član Mednarodne zveze za pismenost (International Literacy Association), že leta pa aktivno sodeluje tudi v okviru Zveze evropskih bralnih društev FELA (Federation of European Literacy Associations).

FELI se je 18. januarja 2020 kot polnopravni član pridružilo tudi Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS.

Trenutno je v FELO vključenih 31 organizacij iz 29 držav, včlani se lahko vsaka organizacija v Evropi, ki se ukvarja z bralno pismenostjo in bralno kulturo.

Področja delovanja FELE so zelo raznolika:

- pomoč pri razvoju bralne pismenosti in bralne kulture;
- spodbujanje in izvajanje empiričnih in teoretičnih raziskav o bralni pismenosti in bralni kulturi;
- razvijanje področja izobraževanja in prispevanje k izvajanju evropskih priporočil glede bralne pismenosti in bralne kulture ter njunega razvoja;
- spodbujanje izmenjave informacij o razvoju bralne pismenosti in bralne kulture med organizacijami članicami Zveze in drugimi organizacijami po vsem svetu;
- sodelovanje z drugimi organizacijami, združenji in ustanovami, tako znotraj Evrope kot zunaj nje;
- organizacija konferenc, seminarjev, programa izmenjave in podpore za raziskave z namenom širjenja dobrih praks in novih izsledkov na področju bralne pismenosti in bralne kulture.

Člani Zveze aktivno sodelujemo pri snovanju smernic razvoja na področju branja in bralne kulture tudi v evropskem prostoru; imamo pregled nad dogajanjem na področju bralne pismenosti in bralne kulture v Evropi in po svetu; imamo možnost povezovanja s sorodnimi organizacijami; spoznavamo primere dobrih praks, spoznavamo različne poglede na branje, bralno kulturo in bralno pismenost ter različne (sistemske) rešitve pri načrtovanju razvoja. V obeh slovenskih društvih, vključenih v FELO, skrbimo za promocijo slovenskih mladinskih avtorjev, mladinske literature ter projektov za promocijo branja v Evropi in širše; aktivno sodelujemo tudi na mednarodnih konferencah in kongresih.

Ena od najpomembnejših dejavnosti FELE je organizacija izobraževanj. Člani FELE se predvidoma sestajajo dvakrat na leto. V okviru srečanj lokalna organizacija skupaj s sestankom pripravi tudi manjši simpozij ali seminar. FELA soorganizira evropske in regionalne (npr. nordijske, baltske ali iberošpanske) konference o bralni pismenosti in bralni kulturi. Vsako drugo leto FELA skupaj z organizacijo/društvom države, v kateri se konferenca odvija, organizira Evropsko konferenco o pismenosti, kjer so predstavljene tako raziskave kot primeri dobrih praks.

22. Evropska konferenca o bralni pismenosti in bralni kulturi se bo odvijala v Dublinu **poleti 2022** pod naslovom *Literacy and Diversity: New Directions*. Konferenco z združenimi močmi organizirata FELA in LAI (Literacy Association of Ireland).

Razpisane so naslednje teme: 1. Zgodnje opismenjevanje, 2. Kakovostno in učinkovito opismenjevanje, 3. Digitalno opismenjevanje, 4. Spodbudna okolja, 5. Vključujoče prakse pismenosti za različne tipe učencev, 6. Vseživljenjsko razvijanje pismenosti.

Talin, Estonija: 15.-22. januar

Srečanje članic FELE (Federation of European Literacy Associations),

4. Baltska konferenca o pismenosti

4th Baltic Sea Conference on Literacy. Searching for a Common Language.

Prispevek z naslovom DEVELOPMENT OF SLOVENIAN NATIONAL NETWORK FOR LITERACY AND READING CULTURE; CHAPTER TWO je predstavila P. Potočnik.

Riga, Latvija: 28. februar, Latvijski knjižni sejem

Povabilo Latvijskega združenja založnikov, da predstavimo projekt Beremo skupaj ter delovanje našega Društva na Latvijskem knjižnem sejmu (28. februar 2020): Nacionālais lasīšanas mēnesis Slovēnijā: P. Potočnik, kultūras aktivitāšu eksperte, Slovēnijas Lasīšanas veicināšanas biedrība.

Glej tudi: ZAMEJCI, ZDOMCI.

SPLETNA STRAN

Leta 2017 smo prenovili spletno stran BZ, ki je grajena na t. i. »responsive« način, kar pomeni, da je stran samo ena, zna pa se prilagoditi vsem napravam (računalniki, tablice, mobilne naprave). Pri zasnovi je bilo še posebej pomembno, da lahko vsebine urejamo sami preko varnega vmesnika, ki omogoča tudi nadgradnjo (tako v smislu verzije vmesnika kot tudi nadgradnje same strani).

Posebno mesto ima tudi **Priporočilnica**. V letu 2020 je bilo v vnesenih **92 novih predstavitev sodobne mladinske produkcije**, vse je pripravila T. Jamnik.

Pomembna posodobitev tega leta pa je novo spletno orodje za ocenjevanje knjig. Knjige, ki so predstavljene v [Priporočilnici](#), lahko v rubriki **MNENJA BRALCEV** mentorji, mladi bralci in starši tudi ocenijo ter o vsaki zapišejo mnenje. Komentarji v poskusni fazi ne bodo javno objavljeni. Pred ocenjevanjem se je treba registrirati oz. prijavit, posamezno knjigo lahko ocenite samo enkrat.

Mnenja bralcev

Mentorji BZ
 (1)

Mladi bralci

Starši / skrbniki

Kaj menite o knjigi?

Ocena (najvišja ocena je 5)

1 2 3 4 5

Komentar

Opomba: V času testiranja Ocenjevalnika komentari ne bodo javno objavljeni.

Oddaj

V preteklem letu smo spletno stran vzdrževali in jo vsebinsko sproti posodabljali (kar je bilo zaradi razmer in dela na daljavo zelo pomembno) ter zagotavljali delovanje FB profila, na novo smo vzpostavili Instagram.

MOTIVACIJSKO GRADIVO

PREDŠOLSKA BRALNA ZNAČKA

MAPA ZA PREDŠOLSKO BRALNO ZNAČKO

PRIZNANJE 1

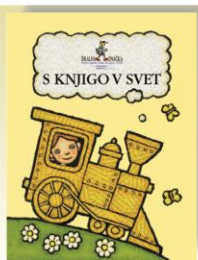

PRIZNANJE 2

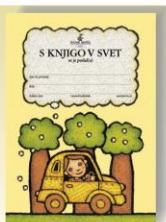

PRIZNANJE 3

Ilustracije: PETER ŠKERL

MAPA ZA PRVO TRILETJE

PRIZNANJE ZA PRVI RAZRED

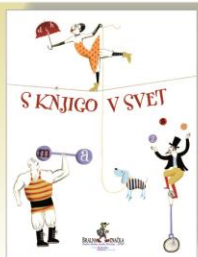
PRIZNANJE ZA DRUGI RAZRED

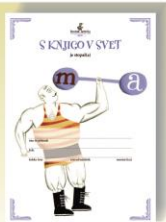
PRIZNANJE ZA TRETJI RAZRED

Ilustracije: LILA PRAP

BRALNA ZNAČKA V OŠ

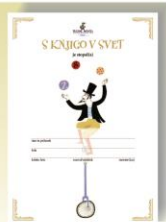
MAPA ZA DRUGO TRILETJE

PRIZNANJE ZA ČETRTI RAZRED

PRIZNANJE ZA PETI RAZRED

PRIZNANJE ZA ŠESTI RAZRED

Ilustracije: DAMIJAN STEPANIČ

SPOMINSKO PRIZNANJE

MAPA ZA TRETJE TRILETJE

PRIZNANJE ZA SEDMI RAZRED

PRIZNANJE ZA OSMI RAZRED

PRIZNANJE ZA DEVETI RAZRED

Ilustracije: ADRIANO JANEŽIČ

PRIPONKE

Priznanja za Medgeneracijsko branje

Tudi v letu 2020 smo pripravili nova **PRIZNANJA ZA MEDGENERACIJSKO BRANJE**.

Primer priznanja za medgeneracijsko branje
Oblikovanje in izvedba: Teja Ideja

V projektu Beremo skupaj (Nacionalni mesec skupnega branja) so nastali obojestransko natisnjeni lističi za zapisovanje, ki smo jih promocijsko podarjali in vlagali ob različnih priložnostih.

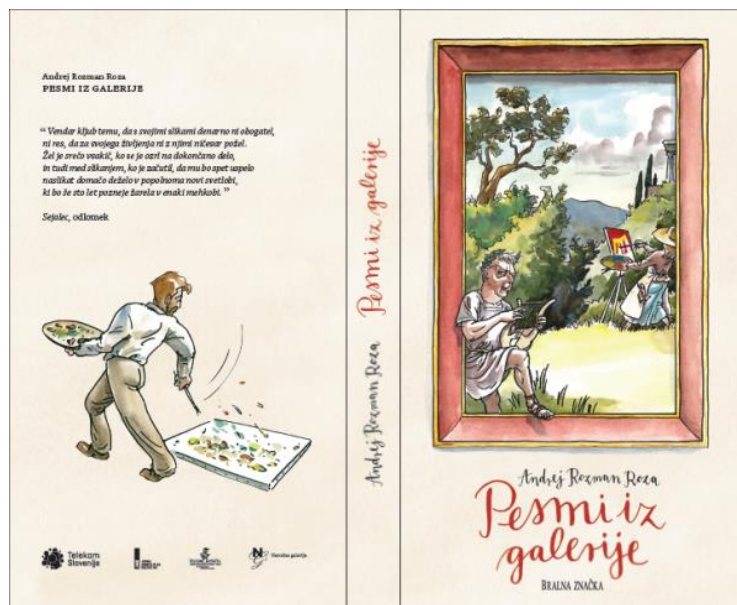
Blok z lističi za zapisovanje
Ilustracija: Marjan Manček

PROJEKT ZLATA BRALKA, ZLATI BRALEC

NOVINARSKA KONFERENCA OB IZIDU KNJIGE ZA ZLATE BRALCE 2019/2020

V 17. letu darilne akcije smo za zlate bralke in bralce izbrali knjigo **Pesmi iz galerije** Andreja Rozmana Roze, z ilustracijami Jakoba Klemenčiča in spremnimi gradivi strokovnih sodelavcev Narodne galerije. Pripravili smo jo po [izdaji Narodne galerije](#). Razdelili smo jo vsem zlatim bralkam in bralcem v Sloveniji ter najboljšim bralcem v slovenskem zamejskem in zdonskem/izseljenskem prostoru. Knjige so dobili tudi mentorji koordinatorji.

Ob izidu smo 9. junija 2020 v prostorih Narodne galerije pripravili novinarsko konferenco na kateri smo predstavili zbirko **Zlata bralka, zlati bralec** in darilno knjigo.

Foto: U. Strajnar in arhiv Bralne značke

Pretekla leta je Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS za vse zlate bralce organiziralo tudi osrednjo zaključno prireditev Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer se je vsakič zbralo okrog 1.200 navdušenih mladih bralcev in njihovih mentorjev. Letos žal dogodka nismo mogli izvesti.

PRVOŠOLCI

61. BRALNO LETO BRALNE ZNAČKE 1960/61-2020/21

17. SEPTEMBER, ZAČETEK BRANJA ZA BRALNO ZNAČKO; 25.500 SLIKANIC

17. septembra smo na vseh slovenskih osnovnih šolah začeli bralno leto in tako z branjem počastili dan zlatih knjig, 17. september, dan rojstva in smrti Franceta Bevka.

Tudi letos smo vsakemu prvošolcu podarili slikanico SMEJALNIK IN CVILILNA ZAVORA pisatelja Slavka Pregla in ilustratorja Kostje Gatnika, s katero smo se ob družinskem branju poklonili tudi pisateljevi 75-letnici.

Na šestih osnovnih šolah so slikanice še posebej slovesno razdelili slovenski avtorji:

OŠ Mirna: Slavko Pregl

OŠ Bizeljsko (območje ZPM Krško): Irena Cerar

OŠ Metlika in OŠ Podzemelj (območje DPM Metlika): Primož Suhodolčan

OŠ Frana Erjavca Nova Gorica: Ana Zavadlav

OŠ Žiri: Anja Štefan

OŠ Črenšovci: Maša Ogrizek

BRALNA ZNAČKA V SLOVENSKEM ZAMEJSKEM PROSTORU

Razvijanje bralne, knjižne in književne kulture pri otrocih v slovenskem zamejstvu v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in na Hrvaškem 2020

Splošni oris: *Bralna značka* v slovenskem zamejskem prostoru je nastala in se širila sočasno z razvojem gibanja znotraj meja Slovenije, z željo, da bi promovirala bralno kulturo po vsem ozemlju, kjer živijo slovenski mladi bralci. Zaradi razprostranjenosti gibanja, različnih tradicij posameznih značk, pomembne vloge vsakega mentorja ... je *Bralna značka* zelo raznolika, a vedno uspešna takrat, ko mentor upošteva svoje mlade bralce v danih razmerah časa in prostora. Mentorji *Bralne značke* so povsod skoraj brez izjeme učitelji, knjižničarji ..., ki delujejo znotraj specifičnega šolskega sistema in njegovih kurikularnih zahtev, možnosti in razvitosti sistema knjižnic oz. knjižničnih fondov in vseh drugih specifik, ki jih določata šolski in kulturni prostor. Zato je pri načrtovanju posameznih dejavnosti še posebej v zamejstvu izjemno pomembno poznavanje posameznih okolij in sodelovanje z ustanovami in posamezniki, ki so vključeni v razvoj bralne kulture na posameznem področju.

Po drugi strani je zlasti v današnjem globalnem svetu pomembno spremljati sodobni razvoj znanj in vedenj na področjih, ki zadevajo bralno kulturo, saj se razmere in dognanja o njih spreminjajo z veliko naglico; knjižni trg pa je tudi na področju mladinskih knjig podvržen vsem tržnim zakonitostim tržišča knjig za odrasle.

Z *Bralno značko* na nacionalni ravni sodelujejo vidni slovenski strokovnjaki z različnih področij, povezanih s knjigo, ki dobro poznajo širše razmere na področju kulture, šolstva ...; na svojih področjih pa spremljajo tudi svetovna znanstvena dogajanja, povezana z razvijanjem bralne pismenosti, širjenjem bralne kulture ...

Povezovanje in sodelovanje z vsemi, ki se trudijo za razvoj bralne kulture med mladimi, prinaša dobre rezultate tudi pri povezovanju dobrih mentorskih praks. Te se uspešno širijo tako iz Slovenije med Slovence, ki živijo zunaj nje, kot v obratni smeri. (V zadnjem desetletju so za mentorje, ki delajo znotraj meja Slovenije, npr. zelo dragocena praktična spoznanja o uspešnem širjenju bralne kulture v večkulturnih in večjezikovnih prostorih, ki jih živijo mentorji branja izven Slovenije.)

1. Razvijanje bralne, knjižne in književne kulture pri otrocih v slovenskem zamejstvu v Italiji: soorganizacija kulturnih dogodkov in bogatitev književnih fondov

Za zamejsko področje v Italiji (čez 3000 bralcev v 2020) smo po dogovorih z Andrejo Duhovnik Antonijem (Zavod za šolstvo RS, Področna skupina za šolstvo Slovencev v zamejstvu - It) in mentorskimi skupinami za posamična področja pripravili naslednji program:

a) Vrtci

Zaključki branja s podeljevanjem priznanj se običajno dogajajo znotraj posameznih enot in so praviloma bolj intimne narave, primerne ciljni publikli (otrokom in staršem).

V letu 2020, v času pandemije, se je izrednim razmeram prilagodilo tudi delovanje na področju Predšolske bralne značke. Kljub temu smo uspeli vrtce podpreti z bralnimi nahrbtniki, ki so vsebovali slikanico in zgibanke Otrok, branje odrasli ter druga motivacijska gradiva. Priporočili smo, naj vrtci pozorno spremljajo epidemiološka navodila in gradivo uporabljajo v skladu z veljavnimi priporočili.

Predšolska bralna značka - BRALNI NAHRBTNIKI – 2020/2021

	Večstopenjska šola	Število vrtcev	Število oddelkov	Vrtci - 1 ali 2 oddelka – 1 nahrbtnik Vrtci - 3 ali 4 oddelki – 2 nahrbtnika	Opomba	Dostava
1.	Špeter	2	4	3	Državni vrtec	Gorica ul./via dei Grabizio 38 Večstopenjska šola Gorica- šola Ivan Trinko
2.	Doberdob	5	8	5	Državni vrtec	Gorica
3.	Gorica	6	10	7	Državni vrtec	Gorica
4.	Nabrežina	4	4	4	Državni vrtec	Opčine Nanoški trg 2/pl. Monte Re 2 – Večstopenjska šola Opčine- OŠ France Bevk
5.	Opčine	6	8	6	Državni vrtec	Opčine
6.	Dolina	5	6	5	Državni vrtec	Opčine
7.	Trst – Sv. Jakob	3	3	3	Državni vrtec	Opčine
8.	Trst – Sv. Ivan	2	2	2	Državni vrtec	Opčine
9.	Občina Nabrežina	1	1	1	Občinski vrtec	Opčine
10.	Občina Trst	2	2	2	Občinski vrtec	Opčine
11.	Dijaški dom	1	2	1	Privatni vrtec	Opčine
	SKUPNO	37	50	39		

b) Srečanja z avtorji in kulturne prireditve za osnovne in nižje srednje šole:

Osrednja tradicionalna »živa« srečanja z ustvarjalci¹, ki jih vsako leto pripravljamo ob zaključku šolskega leta (običajno jih izpeljemo ok. 22), smo najprej prestavili na jesensko obdobje, kasneje žal morali odpovedati. Veseli pa smo, da so se nekateri najbolj inventivni mentorji povezali z ustvarjalci in izvedli srečanja »na daljavo« tako ob koncu preteklega šolskega leta

² Natančen raspored dogodkov v prilogi (za potrebe koordinacije pripravila A. Duhovnik Antoni, ZRSŠ, OE Koper, Nova Gorica).

kot v prvi polovici tekočega (virtualno sta na šolah nastopala predsednik Bralne značke Marko Kravos in Anja Štefan).

Večstopenjska šola Josip Pangerc Dolina, nižja srednja šola (mentorica S. Širec)	M. Kravos	srečanje (Zoom)	18. 5.
Večstopenjska šola Vladimir Bartol Trst/Katinara, nižja srednja šola (mentorici M. Visentin, K. Kovačič)	M. Kravos	srečanje (Zoom, 5. r.)	21., 24. 5.
Državni tehnični zavod Žiga Zois Trst (mentorici M. Kaluža, M. Lapornik)	M. Kravos	nagovor na srečanju (Zoom)	12. 11.
Večstopenjska šola Vladimir Bartol, OŠ Barkovlje/Trst/Katinara (mentorica E. Kraljič)	M. Kravos	srečanje (Zoom)	11. 12.
Večstopenjska šola Pavel Petričič Špeter (mentorica A. Hvalič)	A. Štefan	srečanje (Google Meet)	22. 12.

S srečanju so bili zadovoljni tako avtorji kot mentorji in mladi bralci, a kljub vsemu se vsi veselimo časov, ko bodo spet mogoča prava in ne le virtualna srečanja.

Žal je bila odpovedana zaključna prireditev za zlate bralce v Ljubljani, ki se je je zadnja štiri leta vsako leto udeležilo ok. 60 zlatih bralcev in njihovih mentorjev iz celotnega zamejskega prostora v Italiji. Prav tako smo morali septembra izpustiti tradicionalni obisk avtorja pri prvošolcih izbrane šole v tem prostoru, saj na šolah v Italiji v tistem času srečanje v živo ni bilo mogoče.

Smo pa posebej ponosni, da je v Tržaškem knjižnem središču, kjer je bilo med publiko tudi nekaj mentorjev BZ, tekla predstavitev Poslanice v 12 zlogih Marka Kravosa (z ilustracijami Klavdija Palčiča), ki je dobro odmevala v slovenskem kulturnem prostoru. Poslanica je nastala v času spomladanskega vala epidemije kot spodbuda predsednika Bralne značke vsem mentorjem branja. Posamezne zloge smo, aprila in maja, ko so nastajali, vsakega posebej pošiljali po vsej mentorski mreži, tudi med mentorje branja na slovenskih šolah v Italiji.

Pisanje in pošiljanje zlogov e-poslanice	M. Kravos	12 zlogov (12 delov Poslanice)	april, maj 2020
Tržaško knjižno središče Trst - predstavitev Poslanice	M. Kravos	novinarska konferenca ob izidu knjige v živo	16. 7. 2020

c) Motivacijsko gradivo – priznanja za bralce

Na slovenskih šolah v Italiji se od 2009 uporabljajo enaka motivacijska gradiva kot v Sloveniji. Priznanja so ilustrirali vrhunski slovenski ilustratorji: Lila Prap, Damijan Stepančič in Adriano Janežič za bralce osnovne ter nižje srednje šole ter Peter Škerl za predšolske bralčke. S tem se tudi na zunaj vzpostavlja enotnost slovenskega kulturnega prostora. Glede na to, da so otroci brali tudi v šolskem letu 2019/2020, smo skupaj z ZRSŠ poskrbeli za motivacijsko gradivo. Sam proces branja je namreč tako v preteklem kot v tekočem šolskem letu doslej tekkel razmeroma nemoteno.

d) Knjige za bogatitev knjižnih fondov

V letu, ko smo velik del programa, namenjenega srečevanjem z avtorji, najprej prestavili, potem odpovedali, smo se skupaj z A. Duhovnik Antonij dogovorili, da bomo svoje moči in sredstva v največji možni meri namenili načrtovanju in izvedbi bogatitve šolskih knjižnih fondov (to smo sredi leta tudi sporočili Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu).

- V letu 2020 smo v okviru **zbirke Zlata bralka, zlati bralec** tradicionalno pripravili ponatis knjige za zlate bralce (vsi, ki so brali vsa leta osnovnega šolanja oz. bralci, ki zaključujejo slovensko nižjo srednjo šolo v Italiji); za prvošolce pa ponatis kakovostne slovenske slikanice.

V zamejstvu v Italiji je ob tesnem sodelovanju z A. Duhovnik Antoni pri Bralni znački v veljavi popolnoma enak sistem kot na šolah v Sloveniji, tudi knjige iz zbirke Zlata bralka, zlati bralec se delijo bralcem po povsem enakem sistemu in v istem obdobju kot v Sloveniji: vsi zlati bralci, mentorji in šolske knjižnice so tako po enotnem ključu, ki velja za ves slovenski prostor, prejeli knjige Andreja Rozmana Roze Pesmi iz galerije ob koncu šolskega leta 2019/2020 (156), prvošolci pa v začetku šolskega leta 2020/2021 slikanico Slavka Pregla in Kostje Gatnika Smejalkin in Cvililna zavora (360). Ko se je izkazalo, da se epidemija v jeseni ne umirja, smo se dogovorili, da knjige iz zbirke dodatno dodelimo tudi šolam in šolskim knjižnicam, in sicer v količini, ki bo omogočala delo več mladim bralcem istočasno – bodisi v šoli bodisi doma.

- Poskrbeli smo za dodatne izvode kakovostnih sodobnih knjig za zbirke na osnovnih in nižjih OŠ in (tudi ob upoštevanju želja mentorjev) začeli z načrtnim dopolnjevanjem knjižnih fondov na nižjih SŠ, kar želimo v nadaljnjih letih sistematično nadaljevati. Pri tem tesno sodelujemo in se usklajujemo z ZRSŠ.
- Dogovorili pa smo se tudi z JAKRS, ki je prispevala dodatna knjižna gradiva iz svojega projekta Rastem s knjigo.

e) V letu 2020 je Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS izvedlo **projekt Beremo skupaj, ki je promocijski del spodbud, povezanih v Nacionalni mesec skupnega branja**. V okviru projekta smo natisnili tudi plakate (kot promocijsko gradivo) in jih distribuivali po šolah, vrtcih, ... 160 plakatov je bilo razdeljenih tudi slovenskim šolam v Italiji.

f) **Informiranje in izobraževanje mentorjev**

- Informacije o Bralni znački redno potujejo na vse naslove vrtcev in šol preko pristojnih enot ZRSŠ (A. Duhovnik Antoni), kar je izjemno dragoceno. Tudi organizacija dogodkov in distribucija knjižnih daril poteka v sodelovanju z ZRSŠ, saj je pomembno, da se dobro in redno pokriva področje kot celota. Ob tem pa so se nekateri mentorji vpisali tudi v elektronsko naslovniško bazo BZ in se kot posamezniki odzivajo na informacije, obvestila in povabila.
- Izjemno smo veseli, da so se mentorji branja tudi letos udeležili tradicionalnega novembrskega vseslovenskega simpozija Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS, ki običajno poteka v okviru Slovenskega knjižnega sejma (soorganizacija z revijo Otroci in knjige), letos pa smo 8-urno srečanje izvedli virtualno, v 4 zaporednih popoldnevih, vsak dan po 2 uri. Iz zamejstva v Italiji je tokrat sodelovalo 6 udeleženk, mentoric branja, na okrogli mizi pa je sodelovala tudi A. Duhovnik Antoni.
- Nekaj mentoric se je udeležilo tudi krajšega virtualnega izobraževanja (3. dec.): Kar se Franček nauči, to Fran zna: predstavitev portalov FRANČEK in FRAN: dr. N. Jakop (ZRC SAZU).
- Za delo mentorjev pri spodbujanju bralne kulture v okviru Bralne značke je izjemno pomembno tudi to, da so deležni raznovrstnih sistematičnih spodbud na področju dela z bralci, knjigami, branjem tudi znotraj različnih oblik izobraževanj, ki jih zanje organizira ZRSŠ.

2. Razvijanje bralne, knjižne in književne kulture pri otrocih v slovenskem zamejstvu v Avstriji: soorganizacija kulturnih dogodkov in bogatitev književnih fondov

Za zamejsko področje v Avstriji (ok. 1000 bralcev) sodelujemo predvsem s Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu – povezovanje na šolah pri koordinaciji za Koroško od septembra 2016 v knjižnici vodi Adrian Ciomaga, ki se mu je v letu 2018 pri BZ pridružila Dragana Laketić (vodilna sodelavka v SŠK; v tem letu jo nadomešča sodelavka); za pouk slovenščine v Gradcu z nami sodeluje dr. Tatjana Vučajnk; strokovni svetovalec pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS: Jože Zupan.

a) Kulturne prireditve in motivacijsko gradivo

Zaključno prireditev za mlade bralce na Koroškem so sodelavci Študijske knjižnice v Celovcu tradicionalno načrtovali ob koncu šolskega leta v prostorih Mladinskega doma v Celovcu, a prireditve niso mogli izpeljati ne premakniti na jesenski čas.

So pa tudi na Koroškem otroci kot običajno dobili motivacijsko gradivo Bralne značke, saj je branje teklo.

b) Knjige za bogatitev knjižnih fondov ter za nagrade mladim bralcem

V letu 2020 smo skušali tudi na Koroškem zagotoviti čim večje število ustreznih knjig za spodbujanje branja. V preteklem šolskem letu smo tako tudi za področje zamejstva v Avstriji pripravili knjige iz zbirke Zlata bralka, zlati bralec (494 izv. za prvošolce in 144 izv. za zlate bralce).

V letu 2020 smo spodbujanje družinskega branja podprli z bralnimi nahrbtniki (oktober 2020): 13 bralnih nahrbtnikov s priloženo slikanico in gradivom o branju. V okviru projekta Beremo skupaj smo razdelili 72 plakatov šolam, 26 plakatov vrtcem in 6 plakatov Osrednji slovenski knjižnici. Dodajali smo tudi zgibanke Otrok, branje odrasli.

c) Informiranje in izobraževanje mentorjev

Želimo si, da bi informacije o Bralni znački lahko po elektronskih poteh potovale neposredno na vse naslove vrtcev in šol; prav tako bi si želeli, da bi bila spletna stran BZ uporabna tudi vsem šolam in mentorjem v zamejstvu.

3. Razvijanje bralne, knjižne in književne kulture pri otrocih v slovenskem zamejstvu na Madžarskem: soorganizacija kulturnih dogodkov in bogatitev knjižnih fondov

Za zamejsko področje na Madžarskem: (koordinacija programa – strokovna služba Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS), sodelovanje z ZRSŠ (mag. Valerija Perger).

a) Knjige za bogatitev knjižnih fondov:

Za šole/mentorje/otroke smo pripravili knjige iz darilnega programa Zlata bralka, zlati bralec, in sicer 20 izv. knjig za prvošolce in 20 izvodov knjig za zlate bralce ter izbor lažje berljivih knjig sodobne slovenske mladinske književnosti ter 40 plakatov iz projekta Beremo skupaj.

Za delo na tem področju bo služilo 14 bralnih nahrbtnikov (s 14 knjigami) za spodbujanje družinskega branja.

Tudi za področje na Madžarskem smo letos dodali izvode slovenskih sodobnih knjig za mlade bralce in mentorje.

b) Izjemno smo zadovoljni, da sta se dve mentorici skupaj z mag. Valerijo Perger udeležili **tradicionalnega novembrskega vseslovenskega simpozija**, ki smo ga izvedli po zoomu, v dneh - od 24. do 27. novembra (4 x 2 uri, soorganizacija z revijo Otrok in knjiga). Udeležile so se tudi krajšega

izobraževanja (3. dec.): Kar se Franček nauči, to Fran zna: predstavitev portalov FRANČEK in FRAN: dr. Nataša Jakop (ZRC SAZU)

4. Razvijanje bralne, knjižne in književne kulture pri otrocih v slovenskih skupnostih na Hrvaškem: povezovanje in bogatitev književnih fondov

Za področje na Hrvaške: (koordinacija programa – strokovna služba Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS).

- a) Knjige za bogatitev knjižnih fondov:** tudi letos smo za to področje izbrali knjige za podporo dopolnilnemu pouku slovenščine

BRALNA ZNAČKA PRI SLOVENCIH V SLOVENSKEM ZDOMSKEM/IZSELJENSKEM PROSTORU

V krog bralnih spodbud Bralne značke v slovenskem zdomskem/izseljenskem prostoru, ki smo ga zajeli v program za leto 2020, vključujemo predvsem otroke in mladostnike, ki hodijo k dopolnilnemu pouku slovenskega jezika, ter otroke, ki se šolajo v Evropskih šolah, njihove družine in tudi druge odrasle člane slovenskih društev.

Programe pripravljamo in usklajujemo z željami slovenskih učiteljev. Dolga leta sodelujemo z učitelji v Švici, Liechtensteinu in Predarlskem; tradicionalno je postalo sodelovanje z Evropsko šolo v Bruslju in Luksemburgu; branje, povezano z obiski ustvarjalcev (nastopi, bralne delavnice slovenskih ustvarjalcev), je postalo stalnica tudi pri sistematični skrbi za razvoj bralne kulture na nekaterih območjih Nemčije; zdaj že tradicionalno dobro smo povezani z učitelji v državah bivše Jugoslavije. V zadnjih letih so vse pogostejši stiki tudi z Avstrijo in Nizozemsko.

Z učitelji smo povezani predvsem po e-pošti, pogosto pa se v času počitnic oglašajo tudi na sedežu Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, kjer skušamo glede na specifikke, ki jih imajo, za vsako leto posebej (ker se menja struktura učencev) načrtovati nakupe knjig in obiske ustvarjalcev. To so pogosto tudi priložnosti za prevzem knjig, ki jih namensko (glede na znanje jezika, starost ciljne skupine, namen – darila otrokom, odraslim/šolski knjižni fondi/knjižnice za podporo pouku ...) zbiramo (kupujemo, zbiramo donacije ...) za posamezna področja praviloma skozi vse leto.

Pri vsem je seveda nujno povezovanje z Zavodom za šolstvo RS in MIZŠ, saj tako lahko še bolj načrtno pomagamo pri posodabljanju knjižnih fondov in spodbujanju branja. ZRSŠ vsako leto prireja seminarje za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine v tujini, na teh seminarjih redno sodeluje tudi *Bralna značka* – ponavadi pripravi najnovejše informacije o dogajanju ter o sodobni otroški in mladinski literaturi mag. T. Jamnik. Pogosto se seminarjev udeleži še kdo od strokovnih (so)delavcev Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, saj se tam lahko srečamo z večino učiteljev in tkemo stike tudi s tistimi, ki se nam sicer oglašajo nekoliko manj pogosto. Med predstavitvami knjižnih novosti in novih projektov se med učitelji pogosto pojavijo nova povpraševanja po bralnem gradivu, nastopih, delavnicah. Zaradi menjav

učiteljev in sprememb pri skupinah, ki jih poučujejo, pa se vsako leto pojavljajo tudi vedno nova povpraševanja in potrebe, ki jih pri načrtovanju ne moremo povsem predvideti.

Ocenjujemo, da je pri delu z mentorji, mladimi bralci in njihovimi družinami zunaj Slovenije še posebej pomembna strokovnost Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS na več področjih:

- dobro poznavanje slovenske otroške in mladinske književnosti, pri čemer je posebej pomembno dobro poznavanje sodobne produkcije;
- poznavanje teorije in prakse metod in načinov dela, uspešnih pri razvijanju bralne kulture (naši strokovnjaki so vrhunski slovenski strokovnjaki in poznavalci sodobnih mednarodnih znanstvenih spoznanj s tega področja);
- poznavanje avtorjev in strokovnih sodelavcev, ki so sposobni izvajati kakovostne (in smiselne) nastope in bralne delavnice pri Slovencih, živečih zunaj Slovenije;
- razmeroma dobra odzivnost (glede strokovnih in drugih vprašanj, ki jih imajo s spodbudami za branje učitelji DPS, EŠ);
- dobro sodelovanje z učitelji DPS in ES ter upoštevanje skupne specifike njihovega dela in specifike posamezne skupine/področja posebej.

Dobro strokovno delo in sodelovanje pa seveda pomeni tudi vsako leto večjo odzivnost mentorjev in bralcev in več želja po izvajanju projektov, dejavnosti za spodbujanje branja v okviru gibanja *Bralna značka*, zato so želje mentorjev po nastopih, knjigah, vsako leto večje.

Ponosni smo, da se »branje za *bralno značko*« na različne načine dogaja takorekoč po vsem evropskem prostoru in prostoru nekdanje Jugoslavije, včasih pa se dotakne tudi skupnosti Slovencev, ki živijo drugod po svetu. Tako edinstveno slovensko gibanje, ki povezuje že tri generacije, povezuje s Slovenijo tudi velik del slovenskega prostora zunaj nje. *Bralna značka* Slovence povezuje z ljubeznijo do branja, do branja v slovenščini, do branja slovenskih knjig, nam krepi skupne kulturne in narodne korenine. Hkrati pa nas, zaradi branja bolj kulturne, bolj izobražene in razgledane ter jezikovno močnejše, povezuje z drugimi kulturami in narodi, in nam tako odpira tudi vrata v svet, katerega del vsi skupaj smo.

POROČILO O IZVEDBI NAČRTA SOFINANCIRANEGA PROGRAMA V 2020

Žal je zaradi slabih epidemioloških razmer živahen program obiskov, ki smo ga s pomladi prenesli na jesen, ostal nerealiziran ter v skladu z željami mentorjev in avtorjev v veliki meri predstavljen na leto 2021. Zato pa smo uspešno pripravili izbore knjig za bogatitev knjižnih fondov in se (še) bolj povezali na področju izobraževanj.

AVSTRIJA in ČEŠKA

- **J. Babnik in H. Poche:** gostovanje Aksinje Kermauner: Dunaj, Praga (zgodnji jesenski termin 2020) – predstavljeno v 2021
- knjige za bralce in za knjižni fond in motivacijsko gradivo

BIH

- **B. Hanuš:** gostovanje Vesne Radovanovič v Republiki Srbski – predviden premik v prihodnje koledarsko leto – (spomladanski termin?) 2021

- **M. Kregar:** gostovanje Andreja Rozmana Roze v Sarajevu - odpadlo
- knjige za darila, knjižne zbirke in motivacijsko gradivo (M. Kregar)

LUKSEMBURG, BRUSELJ, NIZOZEMSKA:

- **EŠ Bruselj1 (Martina Kroflič), Luksemburg II (Uroš Drnovšek); Slovensko društvo Luksemburg (Emil Kos) in EŠ Den Haag (Danica Š. Novosel):** nastop Nataše Konc Lorenzutti (prestavljeno v 2021)
- Knjige, motivacijsko gradivo (EŠ Bruselj: Č. Jurečič, M. Kroflič; U. Drnovšek)

NEMČIJA

- **M. Novak, Berlin:** gostovanje Barbare Hanuš (prestavljeno v 2021), knjige, revije za otroke, knjižnico
- **M. Tomšič,** knjige za otroke in bogatitev knjižnega fonda
- Skupine dopolnilnega pouka, ki se oglašajo med letom: knjige za otroke in knjižne zbirke; motivacijsko gradivo

SRBIJA

- **T. Bukvič, R. Zlobec, M. Spremo: Društva Slovencev v Beogradu, Novem Sadu, Rumi, Vršču, Zrenjaninu:** knjige

ŠVICA (+Liechtenstein +Predarlsko): A. Dobrovč: knjige

DRUGE DRŽAVE

- knjige in posamezna bralna gradiva za potrebe mentorjev

Sodelovanje z ZRSŠ:

- **Knjige:** zagotovili knjige iz zbirke Zlata bralka, zlati bralec za vse učitelje dopolnilnega pouka slovenščine po Evropi (po 2 izvoda Pesmi iz galerije A. Rozmana Roze in po 2 izv. Smejlnik in cvililna zavora S. Pregla) ter zgibanke Otrok, branje, odrasli
- **Izobraževanja:**
  - (za 10. april dogovorjena predstavitev BZ odpadla), namesto tega izveden seminar v virtualnem okolju 15. 12., kjer sva M. Perko in P. Potočnik predstavili spletno stran Bralne značke, s poudarki, namenjenimi prav mentorjem branja zunaj Slovenije; mag. T. Jamnik je predstavila izbor knjig, ki ga vsako leto pripravi prav za to ciljno skupino; K. Picco (MKL Pionirska, članica UO BZ) pa je pregledala spletni knjižni MegaKviz, ki je dostopen v vsem slovenskem kulturnem okolju, in je letos namenjen prav gibanju Bralna značka, ki praznuje 60 let.
  - Izjemno pa smo bili zadovoljni, ker so se našega tradicionalnega simpozija, ki je letos potekal virtualno (24.-27.nov), prav zato lahko udeležili tudi nekateri mentorji branja iz Evrope, z nami pa sta bila nekaj časa tudi R. Gruden (MIZŠ) in E. Jurman (ZRSŠ). Vsem učiteljem dopolnilnega pouka smo kasneje poslali tudi povezave do gradiv.
  - Nekaj mentorjev branja iz Evrope (tudi E. Jurman, ZRSŠ) se je udeležilo tudi krajšega izobraževanja (3. dec.): Kar se Franček nauči, to Fran zna: predstavitev portalov FRANČEK in FRAN: dr. Nataša Jakop (ZRC SAZU).

USTVARJALCEV

Zaradi letošnje situacije smo uspeli izpeljati 69 nastopov - 81 % v pogodbi dorečenega števila dogodkov. Izvedba nastopov je bila otežkočena, v času zaprtja šol tudi onemogočena, tako v Sloveniji kot v zamejskem in zdromskem prostoru. Nastopi so bili najprej večinoma prestavljeni na jesen, potem preloženi na kasneje.

Povezovanja z avtorji smo skušali delno nadomestiti z različnimi oblikami pojavljanj v virtualni obliki. Nekaj uspešnih poskusov srečanj je bilo izvedenih predvsem v zamejskem prostoru.

SOFINANCIRANJE:

V letu 2020 je bilo prejetih **58** prošenj za sofinanciranje (15 sofinanciranih; za 22 nastopov) za **84** nastopov. Veliko jih je bilo prestavljenih na leto 2021, nekaj odpovedanih.

AVTORJI IN NJIHOVA GOSTOVANJA PRI BRALCIH

Št. nastopov v letu 2020: 69

Nastopi so bili izpeljani v Sloveniji (63 nastopov) in pri Slovencih zunaj Slovenije (zamejci: 6, zdomci: 0)

Št. avtorjev, vključenih v program: 41

Avtorji so predstavljeni na naši spletni strani: <http://www.bralnaznacka.si/sl/nastopi-ustvarjalcev/avtorji/>

Predstavitve so bile pregledane in posodobljene.

Nastope, ki jih organizirajo OŠ, vrtci, knjižnice, društva/zveze prijateljev mladine, in jim v okviru programa povrnemo del sredstev, mentorji evalvirajo, evalvacije pa zberemo in pregledamo ter ocenimo sodelovanja s posameznimi avtorji. Za subvencioniranje velja predvsem kriterij oddaljenosti gostiteljev od kulturnih središč.

Avtorji, vključeni v program Nastopi ustvarjalcev, imajo vsako leto osrednjo vlogo tudi na zaključni prireditvi za zlate bralce v Gallusovi dvorani CD v Ljubljani (v letu 2020 ni bila izpeljana), odmevni pa so bili tudi njihovi nastopi ob razdelitvah knjig za prvošolce ob 17. septembru.

IZOBRAŽEVANJA: BRALNICE, SIMPOZIJ, SEMINARJI

Zap. št.	Dogodek	Lokacija	Datum
1.	Seminar <i>Branje pod površjem</i>	Murska Sobota	24. 09. 2020
2.	Simpozij <i>60 let branja pod površjem</i>	Ljubljana, ZOOM	24., 25., 26. in 27. 11. 2020
3.	Bralnica, bralna delavnica (mag. T. Jamnik)	Srednja trgovska šola Ljubljana (ZOOM)	27. 11. 2020
4.	Seminar <i>Pomen vključevanja staršev za bralni razvoj otroka</i>	Ljubljana	06., 07. 03.2020
5.	Predavanje: <i>Kar se Franček nauči, to Fran zna: predstavitev portalov FRANČEK in FRAN, dr. N. Jakop</i>	Ljubljana (ZOOM)	03. 12. 2020

Skupno število obiskovalcev: 330.

DELAVNIČNI SEMINAR *POMEN VKLJUČEVANJA STARŠEV ZA BRALNI RAZVOJ OTROKA*

Seminar je potekal v dveh delih: **6. in 7. marca** 2020 v Mestni knjižnici Ljubljana.

Slušatelji so se seznanili z vrsto praktičnih napotkov, ki jih bodo lahko neposredno posredovali staršem in otrokom v predbralnem in zgodnjem bralnem obdobju; bistvo vseh izkušenj je, da je branje prijetno, koristno ... in da je dobro razvita bralna sposobnost nujno potrebna.

Seminar je bil vključen v sistem KATIS.

VSEBINE SEMINARJA:

- dr. Nataša Jakop: **Beseda ni konj, beseda je FRAN; Predstavitev portala Fran in Franček**
- dr. Livija Knaflič: **Družine, branje in pismenost**
- Ida Mlakar Črnič: **Odbiranje kakovostnega knjižnega gradiva za otroke**
- mag. Tilka Jamnik: **Gradivo za branje z otroki, ki spodbuja družinsko pismenost**

Skupno število slušateljev: udeleženci, predavatelji, gostje: 43.

REGIJSKI SEMINAR *BRANJE POD POVRŠJEM*

V Murski Soboti (istočasno kot Oko besede, srečanje slovenskih mladinskih pisateljev) je **24. septembra** potekal seminar Bralne značke: *Branje pod površjem*.

Seminar je bil vključen v sistem KATIS.

VSEBINE SEMINARJA

- Manca Perko in Petra Potočnik, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS: **predstavitev programov in projektov in motivacija za branje s pomočjo e-grafov**
- dr. Nataša Jakop, ZRC SAZU: **Pod površjem portalov Fran in Franček: uporaba v vrtcu, šoli in doma**
- dr. Veronika Rot Gabrovec, Filozofska fakulteta Ljubljana: **Bralna pota in brezpotja**
- dr. Gaja Kos, literarna kritičarka, urednica, pisateljica, prevajalka: **Kaj početi z »odbitimi« slikanicami?**
- mag. Tilka Jamnik, promotorka branja: **Večerniška bera in branje pod površjem**
- Manca Perko, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, generalna sekretarka: **Okrogla miza z mladinskimi avtorji "Branje pod površjem": M. Kravos, S. Pregl, G. Kos**

Skupno število slušateljev: udeleženci, predavatelji, gostje: 37

Foto: Ani Korošec

SIMPOZIJ 60 LET BRANJA POD POVRŠJEM

24., 25., 26., 27 NOVEMBER, ZOOM okolje

Simpozij je bil vključen v sistem Katis.

VSEBINE SIMPOZIJA

torek, 24. november

Knjiga: datum in kraj rojstva in jeziki, v katerih zaživi. O branju na zaseben in javen način:

Marko Kravos

Predstavitel programov in projektov BZ: Manca Perko in Petra Potočnik

Predstavitel 15. cikla Mega kviza, S knjigo v svet. Ob 60. obletnici Bralne značke: Kristina Picco

sreda, 25. november

O trapastih, nesmiselnih ali celo likožerskih knjigah in drugih slikaniških izzivih: dr. Gaja Kos

Kako globoko reže humor?: Boštjan Gorenc

četrtek, 26. november

Branje naslovov Priročnika za branje: Vojko Zadravec

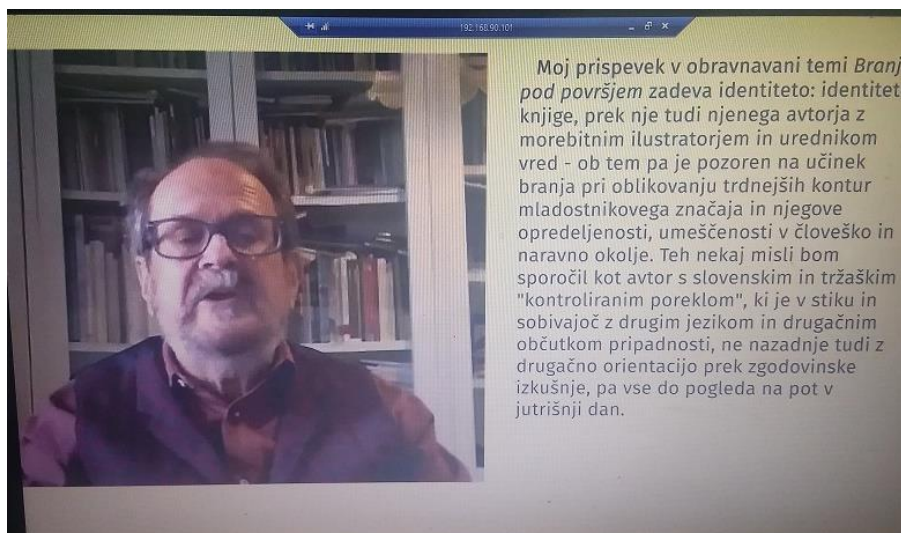
Kakovostna mladinska književnost kot izziv mladim in odraslim: mag. Tilka Jamnik

petek, 27. november

Bralna pota in brezpotja: dr. Veronika Rot Gabrovec

Okrogla miza "60 let branja pod površjem": Darka Tancer Kajnih (S. Pregl, J. Vidmar, Z. Jurič, A. Duhovnik Anton, P. Potočnik)

Skupno število slušateljev: udeleženci, predavatelji, gostje: 183.

Naknadno je bilo v četrtek, 3. decembra, izvedeno še predavanje *Kar se Franček nauči, to Fran zna: predstavitev portalov FRANČEK in FRAN*, ki ga je izvedla dr. Nataša Jakop (Znanstvenoraziskovalni center SAZU).

Skupno število slušateljev: udeleženci, predavatelji, gostje: 88.

MEDGENERACIJSKO BRANJE

MEDGENERACIJSKO BRANJE v šolskem letu 2019/2020

V šolskem letu 2019/2020 je projekt potekal že šestič. Pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS smo projekt MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (kratko: MG branje) v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo RS osnovali v šolskem letu 2014/2015. Z njim želimo ob branju mladinskih knjig povezati skupine mladih bralcev 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasle bralce na isti šoli, v bližnji splošni knjižnici, v domačem kraju ipd. Osrednja cilja projekta sta: več branja oz. več bralcev in več medgeneracijskega povezovanja oz. medsebojnega razumevanja. Knjige prispevata Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS in Javna agencija za knjigo RS. V tem šolskem letu pa smo imeli tudi še nekaj knjig, ki so nam jih že lani darovale slovenske založbe.

V šolskem letu 2019/2020 je sodelovalo 40 bralnih skupin, ki so izvedle 105 bralnih srečanj, na katerih je poročalo o prebranih knjigah 1682 bralcev, od tega 948 mladih in 734 odraslih bralcev.

Poročilo je osnovano na podlagi vseh poslanih poročil, ki so jih koordinatorice poslale po izvedenih bralnih srečanjih.

[MG POROČILO 2019/2020](#)

[MNENJA BRALCEV](#)

MEDIJSKI ODZIVI

Področje Razvijanje in promocija bralne, knjižne in književne kulture:

Posavski obzornik, Naš časopis (3x), Naša žena & ženska, Bukla (2x), Primorski dnevnik (8x), Soboške novine, www.sta.si (6x), www.rtv slo.si (5x), Vestnik MS (5x), Dolenjski list (3x), Slamnik (2x), Zarja & Jana, Liza % Maja, Hajdinčan, Šentjurčan, Primorske novice (11x), Delo (6x), www.delo.si (3x), TVSLO (3x), www.24ur.com (2x), Novi tednik, Večer v nedeljo, Preprih, www.dnevnik.si (3x), Naš čas (2x), Vklon in Stop (2x), Dnevnik (2x), Bistriške novice, Ognjišče, Glasilo občine Trebnje, Naša družina, Kmečki glas, Mladina, Nika, Finance Manager (2x), Pogled, Štajerc (5x), Naš kraj - glasilo občine Dobropolje, Informator - časopis občine Ivančna Gorica (3x), Nedelo, Ločanka, Avto-dom, Gorenjski glas, Novice - slovenski tednik na Koroškem, Slovenske novice (2x), Štajerski tednik, Slivniški pogledi - glasilo občine Cerknica, Logaške novice, Vetrnica - priloga Grosupeljskih odmevov ...

Področje Promocija kakovostnih slovenskih sodobnih mladinskih knjig:

Bloški korak - glasilo občine Bloke, www.primorske.si, www.siol.si, www.sta.si (2x), Primorski dnevnik, Primorske novice, Lokalec.si, MBreport.si, List Šoštanja, Gorenjski glas, Časoris, www.peberi.si + spletne strani osnovnih šol (npr. Oš Boštanj, Oš Vinica, Oš Breg, ...), lokalne radio postaje, lokalne novice, ...

Področje Bralnice s simpozijem:

www.sta.si, Primorski dnevnik

Področje Literarne prireditve:

Primorski dnevnik, Glasilo občine Trebnje, Časopis OKO - lokalni časopis občine Bistrica, Suhorobar - glasilo občine Sodražica **Opomba:** naštetih so samo "večji" mediji (veliko objav je po lokalnih glasilih, spletnih straneh VIZ-jev in kulturnih ustanov)

Področje Beremo skupaj:

Primorske novice (4x), Naš čas (2x), Bukla (2x), Tednik Panorama, Grosupeljski odmevi, TV SLO (5x), www.sta.si, www.vecer.com, www.rtv slo.si (2x), Večer (2x), Dnevnik, Mengšan (2x), Radio SLO 1 (2x), Celjan (2x), Posavski obzornik (3x), ZDUS Plus, Ovtarjeve novice, Grosupeljski odmevi, Dolenski list, Gorenski glas, Ravno polja - glasilo občine Kidričevo, Šentjurčan, Delo, Ciciban, Cicido, www.delo.si., RTV SLO - radio (oglas, 20 ponovitev), RTV SLO - TV (oglas, 20 ponovitev)

Mednarodno področje:

Programska knjižica mednarodne konference Book and ... Creator, Keeper, Reader (izdalo Latvijsko združenje založnikov), Program 4. Baltske konference Searching for a Common Language, Kultura in poezija kot blagovna znamka, Primorski dnevnik

RAZDELITEV KNJIG

Pri vseh programih, projektih, akcijah (Zlata bralka, zlati bralec: devetošolci in prvošolci, programi za zamejce in zdomce, Medgeneracijsko branje, izobraževanja mentorjev in posamezne ustanove) smo leta 2020 razdelili skupaj okrog 33.000 knjig.

VIRI FINANCIRANJA 2020

JAVNI VIRI

JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO

URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (ZRSŠ)

SLOVENSKA NACIONALNA KOMISIJA ZA UNESCO

MESTNA OBČINA LJUBLJANA

DRUGI VIRI (SPONZORJI, DONATORJI)

TELEKOM SLOVENIJE

HOFER

ELEKTRO LJUBLJANA

SVIZ SLOVENIJE

CEEREF

ABANKA

DROGA KOLINSKA

MIŠ ZALOŽBA

MLADINSKA KNJIG ZALOŽBA (PODRAVKA)

ZALOŽBA ZALA

Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS je član Zveze prijateljev mladine Slovenije. Besedna zveza Bralna značka® je registrirana blagovna znamka Zveze prijateljev mladine Slovenije.

Gibanje *Bralna značka* je vpisano v Register nesovne kulturne dediščine pod oznako 2-00069.

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS je član Slovenske sekcije IBBY.

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS je član FELE (Federation of European Literacy Associations).

Karolini Kolmanič v spomin

Karolina Kolmanič
(29. september 1930-10. december 2020)

Miha Mohor: [Spomin na Karolino Kolmanič](#)

mag. Valerija Perger: [Porabski spomini na Karolino](#)

Jože Zupan: [Moja srečavanja s Karolino Kolmanič](#)

Pripravila: strokovna služba Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, uredila Petra Potočnik